

September 2023

In dit visiedocument geven wij antwoorden op een aantal vragen die spelen rond het begrip locatiebezoek. Wat verstaan we onder locatiebezoek, welk doel heeft het locatiebezoek en hoe draagt het bij aan de taak van de CVP Wzd? En hoe verhoudt het locatiebezoek zich tot het geven van voorlichting?

Kwaliteitskader

Aanleiding voor deze uitwerking is dat de term locatiebezoek niet is opgenomen in de Wzd maar voortvloeit uit de taken van de CVP Wzd. In het kwaliteitskader hebben we het locatiebezoek genoemd onder de kernactiviteiten maar is de term niet verder uitgewerkt.

In het kwaliteitskader wordt aangegeven met welke frequentie de CVP Wzd op een bepaalde locatie langs moet gaan. De terminologie die hier wordt gebruikt is door de komst van de Wzd niet meer van toepassing.

In de Wzd wordt gesproken over een accommodatie en locatie. (zie: <https://www.dwangindezorg.nl/documenten/publicaties/implementatie/wzd/diversen/nootitie-vws---de-betekenis-van-locatie-en-accommodatie-binnen-de-wzd-en-wvqgz>)

De toepassing van onvrijwillige zorg op een accommodatie en locatie kan de rechtsbescherming van de cliënten onder druk zetten.

Doelen van locatiebezoeken

Aan locatiebezoeken zijn verschillende doelen gekoppeld:

1. Het zichtbaar en daarmee laagdrempelig beschikbaar zijn voor cliënten.
2. De locaties kennen door het observeren van de locatie, de zorg, de sfeer en de doelgroep van de locatie.
3. Het melden van onwenselijke situaties op de locatie.

Samenhang met de kernbegrippen van de functie

Deze doelen hangen nauw samen met een aantal van de kernbegrippen van de functie:

- De CVP Wzd is *laagdrempelig bereikbaar en beschikbaar* voor de cliënten en/of diens vertegenwoordigers. De CVP Wzd staat in beginsel open voor alle klachten en vragen van cliënten en diens vertegenwoordigers, gerelateerd aan onvrijwillige zorg.
- De CVP Wzd werkt *proactief* door in de organisatie aanwezig te zijn, ook als er geen sprake is van een concrete klacht of vraag.
- De CVP Wzd geeft *signalen* af daar waar cliëntenrechten in het geding zijn.

Zichtbaarheid

De zichtbaarheid van de CVP Wzd is voor veel cliënten een voorwaarde om een vraag, probleem of klacht bij de CVP Wzd neer te leggen. Deze gegevens baseren we op de jarenlange ervaring van de CVP, voor de start van de Wzd, in met name de

zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. Maar ook in de verpleeghuiszorg zijn deze ervaringen opgedaan. Het doel is dat cliënten op een voor hen passende manier toegang tot de CVP Wzd hebben zodat de cliënt te allen tijde een beroep kan doen op de CVP Wzd. Hiermee geeft de CVP Wzd op eenzelfde manier invulling aan zijn werkzaamheden als de PVP in de Wvvgg en jeugdVP in de jeugdwet.

Observeren

Een ander aspect van laagdrempelig bereikbaar en beschikbaar zijn is dat de CVP Wzd de locatie en de doelgroep moet kennen, weten welke zorg er op de locatie gegeven wordt en ervaren welke sfeer er hangt. Weten welke cliënten er zorg en ondersteuning ontvangen en waar deze cliënten verblijven. Daarmee kan de CVP Wzd de vraag, het probleem of de klacht van de cliënt plaatsen in de praktijk van de cliënt.

Signaleren

Vanuit de deskundigheid van de CVP Wzd op gebied van de rechten van cliënten kan de CVP Wzd zaken opmerken waarbij cliëntenrechten in het geding zijn. De CVP Wzd kan daarover signalen afgeven aan de zorgaanbieder en indien nodig aan de IGJ, zoals omschreven in het signaleringskader dat de Landelijke Faciliteit CVP heeft ontwikkeld. Het kernbegrip 'signaleren' is ook als taak van de CVP Wzd omschreven in de Wzd (art. 57:2a).

Locatiebezoek

Om aan de genoemde kernbegrippen te voldoen zal de CVP Wzd dus de cliënt vrij moeten kunnen ontmoeten. Een locatiebezoek is daarvoor een logische vorm en vindt plaats in de directe zorgomgeving van de cliënt.

Ervaring leert dat tijdens of na een locatiebezoek, cliënten de CVP Wzd benaderen met vragen of klachten. Contacten die de CVP Wzd mist als hij niet op de locatie komt.

De Wzd (art.58:1) geeft de zorgaanbieder dan ook de opdracht om de CVP Wzd de gelegenheid te bieden de cliënten te bezoeken, ook zonder dat er een vraag is van een cliënt of vertegenwoordiger. Dit betekent niet dat de CVP Wzd zomaar onaangekondigd locatiebezoeken brengt. Het spreekt vanzelf dat de CVP Wzd zijn locatiebezoek afstemt met de cliënten en/of de medewerkers van de locatie.

Locatiebezoek moet passen bij de vervulling van de taak van de CVP Wzd.

Om invulling te geven aan wat er redelijkerwijs nodig is voor de vervulling van de taak van de CVP Wzd is in het kwaliteitskader een frequentie opgenomen voor het bezoeken van locaties. De vastgestelde frequentie is gebaseerd op de jarenlange ervaring van de CVP Wzd. De frequentie voor locatiebezoek is een belangrijke voorwaarde om de kwaliteit van de functie te waarborgen zoals deze in het kwaliteitskader is omschreven. We zien dit als landelijke faciliteit als belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van het werk van de CVP Wzd.

Voorlichting

In het Besluit zorg en dwang (art.6.3) staat de taak voorlichting aan cliënten, hun vertegenwoordigers en de medewerkers van de zorgaanbieder over de functie van CVP Wzd genoemd. Deze taak draagt bij aan het laagdrempelig en beschikbaar zijn van de CVP Wzd voor de cliënt en diens vertegenwoordiger.

Door goede voorlichting over de eigen functie werkt de CVP Wzd aan zijn zichtbaarheid en laagdrempeligheid. Dat geldt vanzelfsprekend bij de voorlichting aan cliënten en vertegenwoordigers maar indirect ook bij de voorlichting aan medewerkers omdat zij bij een helder beeld van de functie cliënten kunnen ondersteunen in het contact leggen met de CVP Wzd waar dat gewenst is.

Locatiebezoek en voorlichting

Het zichtbaar zijn voor cliënten en vertegenwoordigers kan op verschillende manieren worden ingevuld. Het moet immers gaan om een passende manier die aansluit bij de cliënt.

Zichtbaarheid van de CVP Wzd ontstaat door de aanwezigheid in de directe zorgomgeving van de cliënt en kan bestaan uit het bezoeken van de locatie, koffiedrinken, mee-eten o.i.d. Het biedt de cliënten en vertegenwoordigers de mogelijkheid om de CVP Wzd te ontmoeten en spreken.

Voorlichting geven is ook een vorm van zichtbaar zijn. Maar niet iedere voorlichtingsbijeenkomst kan een locatiebezoek vervangen.

Voorlichting kan ook gegeven worden in de indirecte zorgomgeving van de cliënt. Het aansluiten bij een cliëntenraadsvergadering is een indirecte manier van je zichtbaar maken. De leden van de cliëntenraad kunnen hun achterban informeren over de CVP Wzd. Dat maakt dat het aansluiten bij een cliëntenraadsvergadering valt onder voorlichting geven en niet onder locatiebezoek.

Zichtbaar zijn voor de cliënten en voorlichting geven kunnen ook samengaan. Ieder locatiebezoek biedt ook de mogelijkheid om de cliënt te informeren over de taak van de CVP Wzd.

Het aansluiten bij een huiskamerverleg of bewonersvergadering is een combinatie van locatiebezoek en voorlichting.

Door aan te sluiten bij een verwanten- en/of familiebijeenkomst is de CVP Wzd direct zichtbaar voor vertegenwoordigers en indirect zichtbaar voor cliënten omdat de deelnemers aan de bijeenkomst ook hun cliënt-familielid kunnen informeren over de CVP Wzd. Het is daarmee een zinvolle actie maar vervangt geen locatiebezoek.

Een spreekuur voor cliënten en/of vertegenwoordigers kan, mits goed aangekondigd, een mooie laagdrempelige manier zijn om met cliënten en/of vertegenwoordigers in contact te komen. Daar waar dat op locatie plaatsvindt, is een spreekuur een locatiebezoek.

Locatiebezoek	Voorlichting
Bezoek aan de groep, afdeling, dagbesteding	Cliëntenraadsvergadering
Huiskameroverleg	Verwanten en/of familiebezoek
Bewonersvergadering	Voorlichting bij zorgaanbieders
Spreekuur op locatie	Netwerkcontacten

Op maat

Het is aan de professionaliteit van de CVP Wzd om zelf invulling te geven aan de locatiebezoeken passende bij de cliënten en bij de locatie, waarmee recht wordt gedaan aan het doel ervan. Voorwaarde voor die professionele afweging is dat de CVP Wzd regelmatig zelf op locaties rondloopt. Alleen als de CVP Wzd de doelgroep kent, weet hoe de zorg eruitziet, weet hoe bewust cliënten en medewerkers zich zijn van de rechten van cliënten en in hoeverre cliënten in staat zijn om de CVP Wzd te bereiken, ook als deze niet op bezoek is, alleen dan kan de juiste maat bepaald worden. De in het kwaliteitskader opgenomen frequentie helpt de CVP Wzd om uiteindelijk zelf de professionele afweging te maken, gebaseerd op de kwaliteit van zijn werk en niet op een tekort aan uren.

De huidige situatie

De CVP Wzd heeft in de huidige situatie onvoldoende uren om locatiebezoeken af te leggen in de frequentie zoals vastgelegd in het kwaliteitskader. Daarmee kan de CVP zijn functie niet uitvoeren volgens het kwaliteitskader en dat is van invloed op meerdere aspecten van zijn werk. Zo is er een groep (kwetsbare) cliënten die nu geen gebruik kan maken van de ondersteuning door de CVP Wzd en bezoekt de CVP Wzd niet alle locaties zoals de dagbesteding.

Als de CVP Wzd niet voldoende kan doen wat hij moet doen, is de rechtspositie van cliënten minder beschermd dan zou moeten.

Onmogelijke keuzes

Er moeten in de huidige situatie onmogelijke keuzes gemaakt moeten worden. Zo staat de CVP Wzd soms voor de keuze om een kwestie van een cliënt op te pakken of een locatie te bezoeken. De CVP Wzd wordt gedwongen om prioriteiten te stellen. Op basis van hun professionaliteit maken de CVP-en nu de afwegingen welke taken het zwaarst wegen. De vraag is of dat kan als je de locatie en de cliënten nog onvoldoende kent en hoe je de cliënt goed in beeld krijgt en houdt.

Locatiebezoeken zijn daarin cruciaal!